

Насоки

Споразумение между Социално осигурителния институт (ZUS) (Полша) и
SOKA-BAU (Германия)

Автор: *Jakub Kus (ZZ Budowlani)*

февруари 2021 г.

Рискове и въпроси, разгледани в споразумението

SOKA-BAU е секторен фонд, установен като НПО в социалната сфера, чиято задача е защита на всички служители в строителния сектор в Германия – включително служителите на полски дружества, които работят в Германия. Всяко дружество в строителния сектор в Германия е задължено да се регистрира в SOKA-BAU. Дружествата трябва регулярно да докладват новите служители и да внасят месечни вноски за обезпечаване на платения отпуск на служителите. Сумата, платена от работодателя, се възстановява на служителя като платен отпуск. Сумата на тези вноски се приспада от brutното месечно възнаграждение. Ако служителят не използва отпуска и не желае да го прехвърли към следващата година, SOKA-BAU плаща сума в размер, еквивалентен на платения отпуск. Това е най-честото срещано решение, защото полските командировани работници обикновено не ползват отпуска си в Германия.

Тъй като в Полша няма институция, която е структурно сходна на SOKA-BAU и служителите ползват платен отпуск по силата на Трудовия Кодекс, в процеса на командироване на служители често възникват неясноти по отношение на коректността на финансовите правила за работодателите, предоставящи услуги в Германия, SOKA-BAU е частна институция, а Социално Осигурителният Институт (ZUS) е публична институция, отговорна за социалното осигуряване. Преди сключване на споразумението следователно е необходимо да се решат определен кръг законови въпроси.

Сключеното споразумение има за цел да елиминира неяснотите и проблемите и на двете долуизброени организации.

ZUS:

Включил ли е работодателят надбавка за отпуск (или еквивалент) чрез фонд отпуск в друга държава членка на ЕС в оценката на осигуровките за служителите, командировани в Германия?

SOKA-BAU:

Могат ли фондовете за вноски за осигуряване и еквиваленти, които се изплащат от фонда отпуски, да бъдат прехвърлени към полските работодатели?

Могат ли средствата да бъдат прехвърляни към ZUS вместо публичната институция обичайно да получава вноски, директно платими от работодателите?

Цели

Споразумението подкрепя правилното протичане на потока информация между частния (паритарен) фонд в Германия и публичната застрахователна институция в Полша с цел да се гарантира, че социално осигурителните вноски се изплащат по суми, платени във фонда от полските изпращащи предприятия и да се опрости така компенсиранието на неизползвания от служителите отпуск. След края на командировката работниците могат да претендират за сума, еквивалентна на неизползвания отпуск от SOKA BAU на няколко вноски или като еднократна сума. В такива случаи споразумението дава на SOKA BAU възможност плащанията да бъдат чрез посредничеството на ZUS, а не чрез работодателя.

‘Икономически аргументи’ за приемане на споразумението от гледна точка на заинтересованите страни

Работници:	Споразумението е за обмена на информация между социално осигурителната институция и секторния фонд; служителите и работодателите не са страни по споразумението. Това споразумение гарантира на командирвания работник, че дължимите вноски ще бъдат надлежно платени и документирани в социално осигурителната система, което може да доведе до по-добро покритие от социално осигурителните вноски. В случай, че не бъде използвано правото на отпуск, това дава на служителя възможност да предяви искане за плащане на дължимата сума.
Дружества:	Това споразумение е много важно за работодателите, които командирват работници на строителни обекти в Германия. Работодател, който е регистриран в SOKA-BAU и плаща отчисленията към фонд отпуски може да е сигурен, че спазва законите изисквания и на двете държави и че и двете компетентни институции са надлежно информирани за това. От гледна точка на работодателя това ограничава административните процедури, свързани с уведомяване на полския Социално осигурителен институт.
Профсъюзи:	Профсъюзите в Германия и в Полша, които имат достъп до публична информация, могат да получават данни относно точността на процеса по командироване на работници, спазването на условията на колективните договори, индивидуалните трудови договори и трудовия кодекс. Освен правото на получаване на агрегирана информация, те могат да кандидатстват пред инспекцията по труда за проверка на посочения работодател и да получат доклад с резултатите от проверката. Това дава възможност както за идентифициране мащаба на нарушенията на закона от страна на работодателите, така и оценка на мащаба на процеса на командироване на работници от Полша към Германия.
Организации на работодателите:	Организациите на работодателите в строителната индустрия в Германия и Полша, които имат достъп до публична информация за двете институции, получават допълнителна информация относно точността на процеса на командироване на работници, както и за активността на полските дружества в Германия. Това дава възможност за оценка на мащаба на процеса на командироване на работници от Полша към Германия и за съпоставяне с техните собствени данни по този въпрос. Трябва обаче да се подчертае, че най-големите организации на работодатели в Полша са заинтересовани от процеса на командироване само в малка степен. С този въпрос се занимават само специализирани обединения на субекти, които командирват работници.

Секторни фондове :	До момента в Полша няма изградени секторни фондове в строителството. Споразумението улеснява функционирането на немския фонд SOKA-BAU.
Институционални участници:	<p>Споразумението оказва значително въздействие върху естеството на системата за обмен на информация между институциите, занимаващи се с осигуряването на работници в строителната индустрия и в областта на платения отпуск. Това е едното от двете споразумения, сключени от полския социално осигурителен институт със секторни фондове в строителната промишленост (другият е с BUAK в Австрия). Споразумението решава множество административни проблеми произтичащи от разликите в застрахователните услуги за командировани строителни работници в държавите-членки на ЕС. Въз основа на двете споразумения, полският социално осигурителен институт се обръща към звената за връзка в други държави-членки на ЕС за сходно сътрудничество и получи отговори от 12 държави-членки до края на 2019 г. В момента на най-развит етап са споразуменията с френския секторен фонд по въпросите, свързани с изплащането на обезщетения и еквивалентните суми и функционирането на фонда за платен отпуск.</p> <p>Споразумението между ZUS и SOKA-BAU е важно за командироването на строителни работници от Полша, защото през 2019 г. 46.34% (52,162) от всички работници, командировани от Полша за работа в строителната индустрия, работят в Германия. През 2020 г. (до септември) този брой е 28,258, т.е. дял от 47.96%.</p>

Основни характеристики на споразумението

Задачите, възложени по силата на споразумението на всяка от страните, са резюмирани по-долу.

SOKA-BAU:

- изготвяне на софтуерно приложение, което дава възможност за събиране и агрегиране на данни, необходими за установяване от ZUS;
- месечно представяне на списъци на платци и осигурени лица за ZUS;
- прехвърляне на средства за директен принос по индивидуалната сметка на конкретния платец на вноските (NRS).

ZUS:

- предоставяне на списък с индивидуални номера на сметки за вноски (NRS), предоставени на платци, които командирова работници за работа в Германия;
- поддържане на списък с координатори в отделите, отговорни за изпълнение на задачата;

- проверка дали работодателите са включили в документите за изплащане еквивалентите и обезщетенията, платени от SOKA-BAU и дължими вноски (подготовка на документи ex officio);
- проверка дали платецът е внесъл вноски върху частта, финансирана от фонда.

Процес на приемане и роля на заинтересованите страни

Процесът на сключване на споразумението между ZUS и SOKA-BAU е предшестван от дълга подготовка и консултирания съгласно долуизброеното. Споразумението е подписано на 24 май 2018 г.

юли 2014 г. – май 2018 г.

1. Установен е контакт между SOKA-BAU и ZUS чрез посолството на Германия в Полша.
2. Работни срещни и обмен на информация относно законовата ситуация в Германия и Полша. Това включва и условията, които трябва да бъдат изпълнени за да може ZUS да получи средства директно от фонд отпуски, да ги разпредели по сметките на платците на вноски и да ги запише по сметките на осигурените лица.
3. Изпълнение на проекта за електронни вноски (e-składka) от страна на ZUS, в рамките на който са намерени решения, даващи възможност на платците да плащат осигуровките с едно плащане по номера на индивидуалната осигурителна сметка (NRS), зададен от ZUS.

Правни аспекти на ниво ЕС и национално ниво, които улесняват или затрудняват споразумението

В европейското право няма законови регламенти, които биха могли да затруднят изпълнението на споразумението. Споразумението е част от европейската система за координация на социалното осигуряване в строителството, доколкото това позволява да бъде гарантирано на ZUS, че за вноските за отпуск, платени към SOKA-BAU са платени социалноосигурителни вноски в Полша. В допълнение, SOKA BAU има изрично право да споделя данни по силата на колективните договори със ZUS.

Идентифицирането на общ европейски инструмент за обмен на данни в социалното осигуряване, включително покриването на въпроси, свързани с осигуровките за командировани работници, все още представлява значим проблем. ZUS има голям напредък в работата по дигитализиране на процеса на събиране и анализиране на осигурителните данни. Очаква се, че процесът на обмен на данни между ZUS и SOKA-BAU също ще бъде предмет на дигитализиране. Едно от предизвикателствата е този процес на дигитализиране на данните да бъде съвместим с дейностите на ЕС по изграждане на общи инструменти.

Действия, предприети за преодоляване на затрудненията

Споделянето на информация и директния трансфер на вноски към ZUS позволява по-бързо установяване на нарушенията на закона от страна на работодателите. Основните обичайни нарушения включват недекларирането от страна на работодателите на суми, в докладите до съответната социалноосигурителна институция и данъчни власти, превеждани с посредничеството на фонд „отпуск“. През 2019 г. не са установени много нарушения.

Резултати от споразумението

Средствата, прехвърлени от SOKA-BAU в периода 06.2018 г. – 08.2020 г. са в размер на 6.0 милиона PLN

Средномесечният брой осигурени лица, за които SOKA-BAU плаща осигуровки

През 2019 г.: по отношение на еквивалентите за неизползван отпуск - 343 работника

През 2020 г.: по отношение на еквивалентите за неизползван отпуск - 390 работника

По силата на споразумението, и SOKA-BAU, и ZUS провеждат информационни кампании, насочени към работодателите и командированите работници. В допълнение, със съгласието на SOKA-BAU, ZUS издава задължаващи интерпретации на регулациите за дружествата по отношение на обезщетенията за отпуск.

ЗА ПРОЕКТА

Целта на проекта ISA е да стимулира и засили транснационалното сътрудничество между институциите и заинтересованите участници, които участват в процеса на командироване на работници в строителния сектор, като популяризира въвеждането на споразумения за обмен на информация, имащи за цел да контролират и улесняват командироването на работници.

Проектът ще се базира на действащи практики между секторни фондове в Италия, Германия, Австрия и Франция, където секторните фондове, обезпечени от правителствата, договорените и успешно сключени договори, опростяват процедурите, свързани с командироването на работници в чужбина, гарантирайки същевременно, че работодателите, които командироваат работници в чужбина, спазват изискванията за плащане на дължимите елементи на възнагражденията (като платен отпуск) и позволяват лесна проверка на свързаната с това информация в изпращащата държава когато възникне такава необходимост.

www.isa-project.eu

Проектът е осъществен с финансовата подкрепа на Европейската Комисия.

Изразените становища изразяват позициите на авторите.

Европейската Комисия не носи отговорност за използването на съдържащата се тук информация.